

Biserica și Școala

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr.: pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunei

„BISERICA și ȘCOALA“

Ear banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANA în ARAD.

Nr. 4911/1906.

Anunț.

Prin aceasta se aduce la cunoștință celor
pe cari îi privește, că anul școlar 1906/7 la in-
stitutul nostru diecezan, cu privire atât la despăr-
tământul teologic, cât și la acel pedagogic, se va
incepe **după stilul nou** la 1 Septembrie a. c.

Arad, la 4/17 August 1906.

Consistorul gr. or. rom. din Arad.

Religia lor.

Sub acest titlu publică „Revista ideei“ din Bu-
curești nr. I. III. 3. 1906 pe pag. 49 următorul articol
subsemnat cu numele „Milton“:

(I) Un burtă verde de al plăcerilor și foloasilor
lui, găsește, că religia e o darăveră atât de încurcată și
plină de atâtea compturi obscure, încât nu știe cum să-i
deschidă un credit în condicele lui. Ce poate face un
atut, decât să iee hotărârea, de a se scuti de toată
beleaua, bătaia asta de cap, și de a descoperi un oare-
care agent, în sama, în grija cărui să lase toate dara-
verile lui religioase? Agentul acesta va fi un oare-care
eclesiastic cu renume stimat. Se va alipi dară de el,
abandonându-i lui întreaga-i prăvălie cu provisorii re-
ligioase, cu chei, și cu lăcăți cu totul. Și drept vor-
bind, el își face religia din omul acesta. (II) Așa că
putem zice, că religia lui numai e acum el, ci o ființă
deosebită, mobilă, care vine și pleacă dela dânsul, după
cum acest cinstit doctor îi frecventează casa. Pe acesta
îl tratează, îi dă presenturi, îl dobolește, îl culcă. Re-
ligia lui vine la dânsul sara, se 'nchină, cinează gos-
podărește, e condusă la un crivat somptuos, se scoală
e salutată. După un gât de tămăioasă sau de altă beu-
tură gustoasă, religia lui prânzește cum se cuvine,
iese la opt ceasuri, și lasă pe esceleanta-i gazdă în
prăvălie, să traficeze toată ziua, fără religia lui...

Milton.

Spre informare permit că, „Revista ideei“ se ocupă
între altele și cu critica religiei oficioase. Colabora-
torii de acest feliu aduc traduceri de pe texturi fran-
ceze, a căror autori aparțin direcției „liber cugetăto-
re“.

NB. Culesul cursiv și cifrele I. II. nu provin în articolul re-
vistei ci eu le-am aplicat spre ușurarea comentării.

rilor“ și altor celebrități intelectuale din diverse timpuri.

Acest fact mă face să prepun pe autorul artico-
lului indus, care este numai un pasagiu din o lucrare
mai mare, cu celebrul poet anglican Iohn Milton (născ.
9 Decemvre 1608 † 8 Noemvre 1674), care după spe-
cialele sale studii, făcute în Cambridge a fost teolog.
Activitatea sa literară a inaugurat-o cu polemice contra
bisericeii și pentru libertatea jurnalistică.

Fie însă autorul, care ar fi, îndentitatea persoanei
sale e lucru secundar; de importanță sunt vederile
sale. Din aceste puține șire cetitorul va putea cu ușu-
rință afla, că scriitorul lor prin acest specimen tipic
pune în relief două momente regretabile:

I. Indolența religioasă-morală, acompaniată de un
hedonism senzual; II. Traficul hădos, ce-l face clerul și
biserica cu cele mai interne chestii religioase.

Ad. I. Senzul verbal din prima prepoziție ne
descopere, că senzualismul și materialismul descon-
sideră religia.

Dacă scrutăm viața sufletească din punctul de
vedere religioasă-moral, cunoaștem, că religiozitatea este
gravitarea voluntară spre realizarea misiunii religioase,
care constă în uniunea spirituală cu Dzeu, spiritul su-
prem. Din aceasta dispoziție rezultă în viața practică
acele manifestări, cari poartă timbrul pietății și al
cumpătului în folosirea bunurilor temporale, pe când
lipsa de grije sufletească aduce cufundarea în desfătă-
rile trupesti, în grija materialistă, în hădoasa mândrie,
și în bestialul egoizm. De oare-ce aceasta gravitare, în
sine materială, aspirează spre plăceri mai mult senzorie
decât spiritual simțile, de aceea se numește senzualitate.

Pe aceste două pozițiuni metafizice, cari stau
în viața efemeră pe cumpăna alternativității și după
direcția lor produc binele sau răul, le numește Plato
principiile binelui și a-l răului, pentru că gravitarea
spirituală înădușă senzualitatea păcătoasă și ține pe
om în dispoziția religioasă-morală, pe când senzualitatea
ce domnește acolo, unde lipsește accentul vieții sufle-
tești, amăgește pe om în pustii destrăbălării. De aceea
subiectul lui Milton, dedat plăcerilor senzuale, e orb
pentru cele religioase.

De oare-ce însă etatul normal al omului este
dispoziția spirituală, indolența religioasă domnește
numai din cauza lipsei de viața sufletească, a cărei
trezire, nutrire și cultivare formează conținutul obli-
gământului de educație, ce-l are biserica de îm-
plinit. Dacă crește într-o țară morbositatea și mortali-
tatea, cauza fundamentală este nesuficiența alimen-

telor și a îngrijirii sanitare; deasemene, dacă sporește indolența religioasă, e dovadă, că biserica cu organele sale nu-și plinesc conștiințios datorința de a combate, prin sporirea vieții sufletești, contagiul desmoralizării. Subiectul lui Milton este datat plăcerilor pentru că nu înțelege religia, căci dacă religia l-ar orienta în secretul, care este misiunea omului și mijloacele radicale de mântuire, el de bună samă ar fi altcui. De oarece însă religia e pentru dânsul un labirint, din care nu poate explicativ eși la lumină, de aceea trebuind să creadă în ceva, crede în burta verde.

Religia fiind însă pentru om un imperativ natural, ce i-se indeasă din afară pe calea empirică a revelațiunii naturale și din lăuntru pe calea celei supranaturale (Rom. I. 19—22), de aceea și subiectul lui Milton, cu toată indolența sa, totuși nu se poate desface de aceea tainică motiune, ce îl acompaniază ca glasul conștiinței pe toate căile sale. Cu toată destrăbălarea sa el simte o necesitate religioasă, și de oarece nu îi poate singur satisface, o încredințează unuia din cei verzați. Pe de o parte i-se impune de sine necesitatea religioasă ca un postulat metafizic al firei intelectuale, cum este cu om; pe de altă parte necunoștința de cauză, ca scădere intelectuală și dedarea la plăceri ca scădere morală îl face incapabil să realizeze singur satisfacție postulatlui religios, de aceea el voeste a fi religios, dară neavând pricepere și voință a fi singur activ, își caută un expedient, cu ajutorul căruia află posibilitatea unei religii pasive, precum zice Milton, că el își face religia sa nu în sine ci din omul acesta, cărui i-a încredințat toate deraverele sale religioase, analog ca și când vroind noi a fi sătui, am năimi pe cine-va să mănânce pentru noi.

Ad II. Dacă acest agent eclesiastic, ce a primit suplimentul religiei, ar fi atât de conștiințios să justifice încrederea pusă în dânsul prin explicarea mijloacelor soterice, prin o introducere temeinică în secretele vieții sufletești, din cari poate afla și pe aceste, atunci ca doftor cinstit i-ar vindeca morbul și religia ar înțoarce-o în lăuntru lui; l-ar face pe dânsul agent al credinței sale. Dară de oarece ca unul cu renume și stimat e conștiințiosul reprezentant al actualului sistem, nu numai că nu o face aceasta, ci mai vartos el îl lasă pe clientul său în credința deșartă, ca să-l poată exploata.

Milton a alcătuit ilustrația sa cu scopul pozitiv, de a pune pe fasadă traficul hădos, ce-l făcea biserica statului cu sentimentul religios. El ne arată prin specimenul tipic pus în subiectul său, că dogma e cu scop încurcată, că religia să fie imposibilă fără de pentru agenții eclesiastici. Aceste sunt concluziile raționale din scrierea lui Milton.

Precum din mărimea negativelor putem calcula pozitivele pretinse de un rezultat pozitiv, analog și din cele ce le condamnă putem calcula cele ce le crede de normale și raționale.

Milton reproabă prin ironia sa amără încurcătura dogmelor bisericesti anglicane, care lînde a creă o misteriomanie, ce are să facă religiositatea absolut atârănătoare dela clerici, ce figurează ca o religie mobilă a credincioșilor fără religie proprie purtată de fiecare în lăuntru său. Din acele ironizări transpare credința sa, că fiecare are să poarte religia sa în sine, adică el are să fie pentru sine religie subiectivă.

Fiecare creștin trebuie singur să creadă cu sufletul său, și singur să cunoască mijloacele soterice, singur să lucreze mântuirea sa, din proprie stăruință are să facă bine și are să se ferească de rău. Precum fiecare este autorul liber și voluntar al relexor isprăvite, tot așa trebuie să fie și al binelui, spre mântuire. Milton crede,

că precum fiecare își aduce singur osândă, tot așa are să-și esopereze mântuirea sa. El reproabă de aceea toată misteriologia, de aceea nu admite provizii grațiale, nici puterea absolutiei din partea bisericii, ceea ce o ironizează prin cuvinte: „abandonându-i lui înțreaga prăvălie cu provizii religioase, cu chei și cu lăcăți cu totul.“

Unica datorință, ce o are biserica, după socotința lui Milton, este educația religioasă prin luminarea minții spre cunoașterea adevărului și prin cultivarea voinței spre îndeplinirea datorințelor creștinești, precum și tămăduirea relexor morale prin remedii radicale. În oficiul din urmă el numește pe preot doctor, adică medic învățat. Tot ce trece peste hotarele acestei competenți pentru Milton este o nudă șarlatanie, ce o ironizează în jumătatea din urmă a pasagiului (ce a însemnat cu cifra II.)

Scopul lucrării, din care s'a estras pasagiul publicat, este a combate incompatibilitatea constituției bisericesti cu dogma sa fundamentală

Biserica anglicană după dogma ei este calvină, iară după constituția administrativă este ierarhică ca cea catolică, are un cult ca și dânsa.

Fără a atinge adevărul, constat, că acest sincretism a produs o creatură mijlocie, în care au a se armoniza două extreme, adică conservatismul cu radicalismul, de aceea lipsește soliditatea, căci azi e bantuită de certe interne, ce desbină teologii în 3 partide cu diverse vederi. Mântuirea și țaria internă și externă biserica anglicană crede să și-o afle în unirea sa cu solida biserică ortodoxă, pe care o animează și în timpul de față la conțelegeri de unire. Cu ce intenție publică, „Revista ideei“ atari articoli, ce ironizează în senzul lor verbal și câte odată și în cel intern vederi religioase, judece cetitorul.

Eu din partea mea constat, că cetirea ei pentru cei științific adulți e de recomandat, ca să se poată alege bobul din mazere.

V. Simiganoschi.

Predică^{*)}

la adormirea Născătoarei de Dumnezeu.

„Și am oprit și ploua dela voi cu trei luni înainte de seceris; și am plouat peste o cetate și peste alta n'am plouat; într'un ogor a plouat, și ogorul, în care n'a plouat, s'a uscat, în cât două — trei vetiți se duceau la alta cetate, ca să beapă și mi se săturau, dară nu d'afi întors cătră mine, zice Iehova“ Test. vechi, Amos c. 4. v. 7.

„Iubiți ascultători!“

Luni de zile sunt de când câmpiile noastre mănoase ard de un foc nestâns, arșița soarelui uscă și cea din urmă picătură de rouă, noi și dobitoacele noastre istoviți de călduri tropicale, cari ne uscă puterile și ne nimicesc speranțele legate de truda și munca nesfârșită a unui an întreg. Gânduri grele ne innorează fruntea și jale adâncă cuprinde inimile noastre, groază a cuprins întreaga noastră ființă în urma temerii, că nu vom avea pe masă pâinea noastră cea de toate zilele. Capul familiei va înneca durerile, dar cum va opri lacrimile mama, când copilașii pâne vor cere, că de zile întregi n'au văzut-o? Cum va alina plânsul și cum va îndestuli inima acestor mititei nevino-

*) Rostită în anul 1904.

vați, când lipsa ne bate la ușă și când și cel cu dare de mână este îngrijat pentru sine și pentru ai săi? O, păcatele noastre și a părinților noștri! Ce urmări grele ale voastre le vom purta!

Sau doară suntem noi mai buni decât jidovii pe cari îi mustră Dumnezeu cu secetă pentru necredința lor? Profeti a trimis Dzeu în mijlocul poporului jidovesc, ca să-l abată dela calea rătăcită, carea la perire ducea, dar ascultare n'a dat, și iată cuvintele citate mai sus ne arată icoana tristă ca urmare dureroasă a neascultării. N'a plouat trei luni naiate de seceriș și parcă și noi suntem jidovii din testamentul vechiu, pentru că nici în ogoarele noastre n'a plouat trei luni nainte de seceriș și dusu-ne-ai vecin cu vecin după apă și nu ne-am putut alina setea.

Poporul jidovesc a îndurat pedeapsa, pentru că nu s'a întors către adevăratul Dumnezeu. Dar noi, cari creștini ne numim, oare pentru ce suferim și îndurăm atâtea greutăți și atâtea pedepse? O, iubitorilor mei credincioși, noi suntem creștini numai cu numele și numele Domnului îl purtăm numai pe buzele noastre, iar în inimile noastre s'au încuibat păcatele cele mai grele: lăcomia și pizma, ura și dorul de răsbunare, nesațul după beutură și în urma ei desfrânarea și-a făcut loc statornic în sufletele noastre, ca să ne învenineze întreaga ființă și să nu mai putem scăpa din focul mistuitor. Patimile și au slobozit frâul și parcă zădărnice sunt silințele celor buni pentru împedecarea acestui desfrân, care cu jale umple inimile bătrânilor noștri, osândă aduce în sânul familiilor noastre și cu otravă înveninează sufletele copiilor noștri, vrednici poate de o parte mai bună.

Iată-ne că suntem mai răi și mai păcătoși decât jidovii din testamentul vechi pentru că ei n'au cunoscut pe Mesia, pe Mântuitorul lumii, până când noi în mijlocul nostru l'am văzut petrecând cu oamenii și am admirat faptele și învățăturile lui dumnezeiești, și cu toate aceste ne-am abătut și ne abatem zilnic dela aceste mărețe învățături. Boldul, sau firea cea rea din inimă ne șoptește să ne bucurăm de nefericirea vecinului, ba ne batem și joc de el, până când mărețele învățături ale bisericii noastre creștine ajutor ne îndeamnă să-i dăm nefericitului, și în deaproapele nostru ajuns la neputință și la nefericire să privim pe fratele nostru. Întrebați-vă voi înși-vă, dacă împliniți voi aceste și alte mărețe porunci și învățături ale bisericii noastre creștine. Vați aflat răspunsul trist în inimile voastre, pline numai de săgețile veninoase ale păcatelor și din cari au dispărut însușirile și virtuțile cari înfrumusețază sufletul și înșeninează fruntea creștinului adevărat.

Iată însă, că bate un vânt recoritoriu, puteri nouă au intrat în vinele și trupurile noastre, cugetarea noastră însaș-e mai clară și nădejdea noastră e mai mare, că mâna Atotputernicului nu

ne va lasă rătăcind în focul arderii și a pierzării. E sărbătoare astăzi, iubitorilor credincioși, serbătorearea adormirii Născătoarei de Dumnezeu, carea acolo sus la treptele tractului ceresc tot meren îndurarea Tatalui și a Fiului său o roagă pentru noi fiii păcătoși.

Apropierea acestei mărețe sărbători rugăciunile ferbinți ale Preacuratei au adus vânturile recoritoare și alinarea suferințelor noastre. Și aceste rugăciuni ne îndeamnă, ca patimile cari virtuțile noastre le omor să le lăpădam din sânurile noastre și haină nouă să îmbrăcăm: haina creștinului adevărat. Credința curată și adevărată este aceasta nouă haină.

* * *

La mănăstirea Putna, în luna trecută, a serbat întreg neamul nostru patru-sute de ani dela moartea viteazului Domn creștin, Ștefan-cel-Mare. Nu numai sărbătorearea națională a fost aceasta, ci și serbătorearea bisericii noastre, carea în timpurile acele biruitoare a eșit din luptele cu păgânii. Mică a fost țărișoara lui Ștefan, Moldova de odinioară, dar mari virtuțile acestui domn creștin, mare credința lui către sfânta sa biserică creștină, mare dragostea lui pentru neam și biserică.

Năvălit-au roiuri de păgâni pe câmpiile roditoare ale țării românești, turcii de o parte iar tătarii de alta. Prădatau tot ce mâna românului a plantat, iar pe fiii și ficele poporului nostru dusu-au legați în lanțuri la sclăvie și la perzare. Grele vremuri, căci Ștefan nu avea alta de cât mica sa oștire și mai pe sus de toate credința sa dreaptă în Dzeul străbunilor săi. Apărat de dreapta sa credință curată țara de păgâni, paze pune la hotare și întărește înțările, ca stavilă să pună năvalirilor dușmanilor. În timp de rezboiu și în timp de pace el este apărătorul creștinătății, apărarea dreptei sale credințe o privește de cea dintâi datorință a sa și lumea întreagă privea cu mirare la viteazul domn român și la creștinul cel adevărat, ostașul gloriosului Hristos.

Sub alui stăpânire țara s'a bucurat de o stare înfloritoare pentru că însuș stăpânitorul arată pilda credinței curate și adevărate și locașurile dzești zidite de el, între cari și mănăstirea Putna, sunt tot atâtea mărturii și în ziua de astăzi, despre iubirea credinței sale.

V'am adus, iubitorilor mei credincioși, pilda cea mai mărețată din istoria neamului nostru, despre credința curată și adevărată, pe Ștefan-cel-Mare icoană vi-l'am înălțat, că privind le el, curaj și duh să lanți în luptele vieții dela această figură mărețată și lipsă de va fi, chiar și viața să o dați pentru ea, cum gata a fost să o dea și el. Acest curaj, acest duh s'au dus să-l primească strănepoții acolo la mormântul lui Ștefan dela Putna, acum după patru-sute de ani dela moartea eroului neamului românesc.

Credința curată, adevărată și nestrămutată a ținut pe părinții noștri și a neamului, și cu aceasta credința trecut-am veacuri dealungul vremuri și mai grele și cu toate aceste iată-ne și astăzi popor român, cu limba și obiceiurile noastre remase dela strămoși, până când alte neamuri stinsu-s'au în noianul vremurilor. Credința înaintaților noștri a fost stânca, de care s'au izbit toate valurile vrăjmașilor, fără ca să o poată măcar clătina.

O, dar mult neam abătut noi dela credința strămoșilor noștri! Cărările noastre s'au schimbat și ceea-ce era fala și mândria strămoșului, astăzi strănepotului e rușine; perdut am din inimile noastre credința curată a strămoșilor noștri și astăzi ne mândrim cu știință nouă și cu înțelepciune că știu restălmăci scripturile. Umblăm după lucruri nouă și în fuga și în alergările noastre temelia bună a credinței o perdem, iar deși mai târziu ne întoarcem, în suflet nu mai este decât o golătate, carea ne înspăimântă de însași ființa noastră. Chiar și sălbatecii au credință, numai nu asemenea om nu poate avea liniștea binefăcătoare a credinței.

E mirare atunci, că trebue să îndurăm pedepse ca odinioară jidovii cei neascultători? Doctorul, ca să vindece rana, trebue să o taie din rădăcini, iar boala necredinței nu se poate vindeca decât numai prin mari suferințe, numai aceste ne pot curăți de o stare bolnăvicioasă, carea mereu roade la rădăcina bisericii creștine.

Și s'au împlinit aceste suferințe. Chinuri trupești și sufletești îndurat-am până la desperare; tânguindu-ne-am ziua și noaptea și iată milă i-s'a făcut împărătesei maice de durerile noastre, că cu lacrimi în ochi alinarea suferințelor ne-a mijlocit la treptele tronului ceresc.

Oare se poate, iubiților credincioși, că deși îngreunați de atâtea păcate, noi iertare să putem primi dela atotputernicul? Eu vă zic și vă asigur, că da, noi iertare putem primi prin mijlocirea Născătoarei de Dzeu, prin Preacurata Fecioară, către carea cu inimă deschisă și cu rugăciuni ferbinți se cuvine să ne închinăm. Ori n'am văzut noi cum răgniciunea mamei, cum lacrimile ei adese ori împedecă mânia tatălui și a fiului și cum să nu poată esopera pentru noi iertare maica Domnului, carea astăzi e înălțată mai pre sus de heruvimi și decât toate ordinele sântilor și ale arhangelilor. »Statut-a împărăteasa d'a dreapta ta« adecă în locul de onoare, în locul de cinste, cum se cuvine unei mame. În năcazurile și lipsele noastre cu inimă curată să ne întoarcem către Preacurata Fecioară, că »mult poate rugăciunea mamei spre îmblânzirea Domnului«.

O, Preacurată Fecioară, dulce mamă a Domnului nostru Isus Christos! Cătră tine rădicăm ochii noștri, suspinurile noastre cătră tine se ridică, cu lacrimile noastre picioarele tale le spălăm,

privește de pe tronul tău la fiii tăi cei rătăciți și mijlocește la fiul tău îmblânzirea pedepsei lui, că iată pruncii noștri nevinovați sufer în urma mâniei drepte a Domnului; cu inimă smerită ne închinăm ție, mijlocește binecuvântarea hotarelor noastre, ca să nu perim prin nerodirea pământului, acopere-ne pre noi cu aripile tale ocrotitoare și ne păzește de chinurile inimii, ca goi și flămânzi să vedem copilașii noștri. Ascultă-ne o Preacurată maică, îndurare varsă din inima ta și noi fiii rătăciți ne vom întoarce pe calea adevărului și numele tău vom preamări acum și pururea și în vecii vecilor Amin.

Iancu Ștefănuț,
preot.

Neștiință, ori — reavoință?

Organul politic „Tribuna“ din loc, publică un anunț despre apariția unei scrieri a unui învățator rătăcit. Am mai văzut noi în acest organ anunțuri, cari nu trebuiau să aibă loc într'un organ de publicitate, pe care l-am ținut la nivelul seriozității și bunelor intențiuni — pe cari nici acum nu le contestăm »Tribunei« — față de toate instituțiile noastre.

Cazul din urmă însă e de așa natură, că ne scoate din rezervă, ca pe tot omul care înțelege greșala de a anunța o scriere, care tinde a zdruncina sentimentul și tradițiile religioase-morale de veacuri ale poporului nostru, va-să-zică de a lovi tocmai în acea temelie, care — și după confesiunea politică și religioasă a »Tribunei« — e unica bază și a viitorului politic-național al Neamului românesc.

Exprimăm regretele noastre, că s'a făcut aceea publicare — și încă în numărul pentru popor! — și cu un fel de reclam, ce samănă a identificare cu vederile produsului literar (?) anunțat.

E la mijloc, oare, neștiința ori reavoința? pentru că nu mergem cu bănuiala până acolo, că ar fi vorba de prețul — câțiva fileri — de anunț!

Ad. Nr. 4036/1906.

Consemnarea

manualelor recomandate pentru întrebuințare în școalele populare confesionale din dieceza Aradului pentru anul școlar 1906/7.

1. Istorie morale de Dr. P. Barbu edit. III-a	30 fil.
2. Istorie biblice „ „ V-a	30 „
3. Istorie bisericești „ „ III-a	30 „
4. Catehizm „ „ V-a	40 „
5. Abc-dar carte de cetire de I. Moldovan consoții ediția V-a	40 „
6. Abc-dar după metoda sunetelor vii de I. Vuia ediția I-a	40 „
7. Instrucțiune referitoare la abc-darul după metoda sunetelor vii ediția I-a	80 „
8. Carte de cetire pentru clasa a doua de I. Vuia ediția I-a	36 „

9. A doua carte de cetire pentru clasa a doua de I. Groșorean ediția III-a.	40 "
10. Carte de cetire pentru clasa 3—4 de I. Vuia ediția I-a	50 "
11. A treia carte de cetire de N. Ștef consoții ediția I-a	60 "
12. A patra carte de cetire de I. Groșorean și consoții ediția I-a	50 "
13. Carte de cetire pentru clasa 5—6 de I. Vuia ediția I-a	60 "
14. Carte de învățătură pentru școalele de repetiție de I. Vuia ediția I-a	1.50 "
15. Gramatica română de I. Groșorean ediția I-a	40 "
16. Gramatica română pentru clasa 3, 4, 5 și 6 de I. Vuia ediția I-a	60 "
17. Curs practic de istoria literaturii române de Iosif Stanca ediția I-a	40 "
18. Exerciții intuitive române-maghiare de I. Vancu ediția I-a	50 "
19. Curs practic de limba maghiară de I. Vuia ediția I-a	60 "
20. Limba magiară de Groșorean și Moldovan partea I ediția I-a	50 "
21. Limba magiară de Groșorean și Moldovan partea II ediția I-a	50 "
*22. Curs practic de aritmetică și geometrie pentru 2, 3, 4, 5 și 6 ale școlii primare de Iuliu Vuia	—
23. Geografia comitatului Arad de D. Medrea ediția I-a	70 "
*24. Elementele din geografie și constituție pentru clasele 3, 4, 5 și 6 ale școlii primare de I. Vuia	—
25. Geografia Ungariei de Iosif Stanca ediția I-a	30 "
26. Istoria Ungariei de Iuliu Vuia ediția I-a	40 "
27. Istoria naturală " " " "	60 "
28. Economia rațională " " " I-a	56 "
29. Fizica de I. Dariu Brașov	60 "
30. Din liturgica bisericeii gr. or. rom.	60 "
31. Din istoria biblică pentru școalele populare	20 "
32. Tabele de cetire după metoda sunetelor vii garnitura cu 5. cor. — plus 72 fil. porto poștal. Se capătă numai la autorul Iuliu Vuia învățător Nagy Komlos (Torontál megye).	—

Lista acestor manuale e obligatoare în felul că dintre manualele recomandate de aci pentru aceeași clasă, învățătorul are să și-l aleagă pe acel ce l-a aflat de cel mai potrivit elevilor săi.

Se interzice totodată întrebuințarea de manuale diferite, ori dela diferiți autori, din unul și același obiect în aceeași clasă.

Toate manualele înșirate mai sus se află la Administratiunea Tipografiei noastre diecezane, de unde pot fi procurate.

Arad, la 1/14 August 1906.

In absența și din încredințarea
P. S. S. Dnii Episcop:

George Popovici
referent consistorial.

Convocare.

Membrii „Reuniunii învățătorilor români dela școalele populare confesionale ort. rom. din propopiatele aradane I—VII”, precum și toți cei ce se interesează de cultura neamului românesc sunt poftiți a lua parte la

*) Sub tipar.

a XVI-a adunare generală ordinară

pe care în virtutea §-lui 11 din statute și în urmarea dispozițiilor cuprinse în concluzul XXVI, al adunării generale trecute, o convocăm pe *Mercuri* și *Joi* 16/29 și 17/30 August 1906 în comuna *Pecica-română*.

PROGRAMA:

Sedința I.

1. Participare în corpore la sf. liturgie împreună cu chemarea Duhului Sfânt.
2. La 10 are a. m. deschiderea adunării generale.
3. Constatarea prezenților și bineventarea oaspeților.
4. „Ioan Amos Comenius”, disertațiune de Nicolau Cristea, învățător în Măndruloc.
5. Prezentarea rapoartelor și esmiterea comisiunilor cenzurătoare.
6. „Alcoholismul”, disertațiune de Georgiu Petrescu, învățător în Apateu.

Sedința II.

7. „Numărul 12”, prelegere practică din Aritmetică de Nicolau Hârduț, inv. în Aciuța.
8. „Școala practică”, disertațiune de Iosif Stanca, învățător în Roșia.
9. „În tot binele e și ceva rău”, disertațiune de Iuliu Groșorean, inv. în Gașa.
10. „Rolul învățătorului afară de școală”, disertațiune de Dimitrie Boar, inv. în Nădab.
11. „Cunoașterea individualității elevului”, disertațiune de Ioan Roșu, inv. în Buteni.

Sedința III.

12. „Cauze cari oprimă chemarea învățătorului”, disertațiune de I. Borlea, inv. în Cuied.
13. Referadele comisiunilor cenzurătoare.
14. Votarea premiului de 50 cor. dat de un anonim disertațiune ce a făcut mai bun efect asupra auditorilor.
15. Propuneri și interpelări.
16. Fixarea timpului și locului pentru adunarea generală a XVII.
17. Apel nominal și legitimarea certificatelor de prezență.
18. Restaurarea biroului și comitetului pe noul period 1906—1909.
19. Esmiterea comisiunei autenticatoare.
20. Închiderea adunării generale.

Arad, din sedința comitetului central ținută la 27 Iulie (9 August) 1906.

Iosif Moldovan,
v.-președinte.

Dimitrie Popovici,
secretar II.

CRONICA.

Prea sfințitul nostru Episcop Ioan, după o petrecere de câteva săptămâni în bările din Reichenhall, s'a rentors în aula sa din Arad.

Aniversarea de 76 ani al monarhului nostru. Din incidentul aniversării de 76 ani al Preaînălțului nostru Monarh, s'a oficiat în capela seminarului din Arad slujba dumnezeiască la care în frunte cu P. S. Sa Episcopul Ioan al Aradului, a azistat toți funcționarii consistorului, profesorii seminariali, precum și un număr însemnat al credincioșilor noștri.

Slujba dnezească a fost săvârșită de preotul — duhovnicul seminarial Alexe Vesalon.

Hirotenire. P. S. Domn Episcop Ioan a hirotenit în 12/25 l. c. întru preot pe diaconul Aurel Papp ales pentru parohia din Socodor.

Românii din Arad la Expoziția din București. Românii din Arad au hotărât să se organizeze în o grupă mai mare și să cerceteze în Septembrie expoziția din București făcând o excursie la Constanța și Constantinopol. În fruntea organizării se află d-nii

Vasile Goldiș, Sever Bocu și Iosif Moldovan, cari vor face pregătirile necesare, și vor exopera favoruri de călătorie. Informațiunile detaliate se pot primi dela dl *Sever Bocu* redactorul „Tribunei”.

Secretar II. al Asociațiunei în locul secretarului demisionat d-l Oct. Goga, a fost ales în ședința de Marți a comitetului central al „Asociațiunei”, ținută în Sibiu, d-l Octavian C. Tăslăuan.

„Societatea pentru fond de teatru român” își va ține adunarea sa generală în Lipova, în zilele de 15/28 și 16/29 August 1906. Invităm la aceasta adunare generală pe toți membrii fondatori, pe viață, ordinari și ajutători ai societății, precum și pe toți binevoitorii ei și sprijinatorii culturii românești. *Brasov*, la 1/14 August 1906. *Virgil Onițiu* v.-președinte. Dr. *Iosif Blaga* secretar. Programă 1. ziua primă: Marți, în 15/28 August 1906. 1. Deschiderea adunării generale, la 10 ore a. m. 2. Alegerea a doi notari pentru ședințele adunării. 3. Prezentarea raportului general al comitetului asupra lucrării sale dela adunarea generală din urmă precum și a rapoartelor de cassă. 4. Alegerea unei comisii de 5 membri, pentru cenzurarea raportului general al comitetului. 5. Alegerea unei comisii de 5 membri, pentru cenzurarea rapoartelor de cassă și a socotelilor. 6. Alegerea unei comisii de 5 membri, cari, în înțelesul §-ului 5 din statutele societății, vor înscrie membri noi, fondatori, pe viață, ordinari și ajutători, pentru societate. 7. Cetirea disertațiunilor corespunzătoare scopului societății, înștiințate președintelui înainte de adunare. 8. Închiderea ședinței. II. Ziua a doua: Mercuri, în 16/29 August 1906.

1. Deschiderea ședinței la orele 10 a. m. 2. Cetirea procesului verbal al ședinței precedente și verificarea lui. 3. Raportul comisiei pentru caștigarea de membri noi. 4. Raportul comisiei însărcinate cu cenzurarea raportului casierului. 5. Raportul comisiei însărcinate cu cenzurarea raportului general al comitetului. 6. Determinarea locului, unde se va ține adunarea generală pe anul 1907. 7. Alegerea unei comisii de 3 membri pentru verificarea procesului verbal din ședința a II-a. 8. Închiderea adunării.

Concurse.

Pentru îndeplinirea parohiilor vacante subsemnate se escrie concurs conform concluzelor consistoriale de sub nr. 1440 și 1466 a. c. pe lângă următoarele emolumente;

1. *Mezieș*, precum se vede din coala de fass. B. pământ parohial de 2 cubule, bir preotesc. câte o bradie, apoi stolele uzuale, și anume: a) dela botez 80 fil. b) înmormântare 10 cor. clasa I. 6 cor. cl. II. 2 cor. cl. III, cei săraci nimica, până la 7 ani 1 cor. mai sus 2 cor. c) cununie 4 cor. cu estras, d) liturgie privată 1 cor. și întregire dela stat. Terminul de alegere 12/25 Septembrie.

2. *Nimăești* postul de capelan, cu jumătate din toate venitele preoțești, care constau din pământ parohial de 13 jug. catastrale și trei intravilane; bir preotesc o bradie dela casă; stolele îndatinate staverite prin comitet, anume: a) îngropăciune mare 10 cor. de mijloc 8 și 4 cor. îngropăciune mică 1 cor. mai sus 2 cor. b) pentru botez 80 fil. c) cununie 4 cor. cu estras d) liturgie privată 80 fil. maslu cu pâne 80 fil. precum și congrua staverită pentru capelani.

Pentru casă se va îngriji viitorul capelan, având comuna a aduce materialul de lipsă terminul de alegere pe 13/26 Septembrie. a. c.

Recurenții vor avea ași trimite petițiunile conform Regulamentului la subscrisul protopop în terminul

prescris, având a se prezenta până la alegere în vre-o Duminecă ori sârbătoare la sf. biserică.

Beiuș, la 8/21 August 1906.

În conțelegere cu com. paroh. *Vasile Papp* protopop. 1—3

Pentru îndeplinirea stațiunilor învățătoresci subsemnate se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare, și anume:

1. *Răbăgani* cu salar 600 cor. și cortel cu grădina.
2. *Căbești* în bani 320 cor. 12 cub. bucate, venite cantonale, cortel cu grădina
3. *Săucani* în bani 240 cor. pământ pășunat în 80 cor. stoale cantonale, lemne de foc, locuință și grădină de legumi, și ajutor dela stat.
4. *Rosia* cu salar de 600 cor. locuință cu grădină și lemne de foc.

Recurenții vor avea ași trimite petițiunile cu documentele recerute adresate comitetului parohial în timpul prescris la subscrisul protopop, având a se prezenta la sf. biserică în vre-o Duminecă ori sârbătoare.

Beiuș 8/21 August 1906.

În conțelegere cu com. paroh. *Vasile Papp* protopop. 1—3

În urma penzionării învățătorului Iosif Sferdean, se escrie concurs pentru ocuparea postului de învățător la școala conf. din **O. Gepiș**, protoprezv. Tinca cu termin de alegere pe ziua de **14/27 Sept.** a. c. pe lângă următoarele emolumente: 1. Cortel foarte acomodat nou cu grădină de legume de 400 □. 2. Bani gata 380 cor. 3. Bucate 20 cub. jum. grâu și jum. cucuruz 200 cor. 4. Patru șinguri de lemne din care două pentru învățător două pentru sala de învățământ 48 cor. 5. Pentru scripturistică și conferință 20 cor. 6. Pentru încălzirea și măturarea famulației școlii 24 cor. 7. Venitele cantonale: dela mort mare 1 cor. dela mort mic 40 fileri dela liturgie privată 40 fileri dela masluri 80 fileri.

Dela recurenți se recere să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare la sf. biserică spre ași arăta dexteritatea în rituale, cei cu ecalificațiune și bine-meritați vor fi preferiți; eară recursele să le trimită adresate com. par. Prea On. domn protopop Nicolae Roxin în Micherechiu (Méhkerék) cel mult până în ziua de 10/23 Septembrie.

Dat din ședința comitetului parohial din O. Gepiș ținută la 6/19 August 1906.

Martian Andru,
preș. com. par.

Ioan Pater,
not adhoc.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin* protoprezviter. 1—3

Pentru îndeplinirea următoarelor parohii vacante din protoprezviteratul Tinca cottul Bihor, pe lângă următoarea dotațiune:

1. *Forosig*, pământ arător și fânețe în valoare de 70 cor. dela fiecare casă 30 litre de cereale în valoare de 120 cor. stolele îndatinate și întregirea dotațiunii preoțești statorită dela stat în 1529 cor. 70 fil. pentru preoți cu VIII clase.

2. *Hodiș*, Pământ și imășiu valorat în 60 cor., dela fiecare casă câte 30 litre de cereale valorate 100 cor. stolele îndatinate, cvartir liber, și întregirea dotațiunii dela stat statorită la suma de 1459 cor. 52 fil. pentru preot cu VIII clase.

3. *Tinca*, 1., dela 47 numeri de case care nu posedă pământ câte 2 cor. 2., dela 20 numeri de case care posedă pământ câte 30 litre de cereale parte grâu parte cucuruz. 3., 4 jughere pământ arător valorat în 110 cor. 4., Casa parohială sub un acoperământ cu biserica și școala. 5., stolele îndatinate și întregirea

dotățiunei preotești dela stat satorită la suma de 1321 cor. 16 fil. pentru preoți VIII clase.

4. *Valeu-mare*, 9 lanțuri de pământ valorat în 60 cor., dela 50 numere de case câte 30 litre de cucuruz, stolele usuate și întregirea dotațiunei satorită dela stat în suma de 1574 cor. Terminul de alegere să delige în toate comunele pe ziua **8/21 Sept.**

Recurenții sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în parohie spre a-și arăta desteritatea în cele rituali, ear recursele lor instruate conform regulamentului pentru parohii adresate respectivelor comitete parohiale să le subștearnă subscrisului pprezviter cel mult până în 3/16 Sept. a. c.

Să observă că în toate parohiile, dările publice au să le solvească respectivi preoți, ear în școalele din parohii sunt datori a catehiza fără a pretinde dela parohie vre-o dotațiune.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin* protoprezviter.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea parohiilor vacante subsemnate se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare, și anume:

1. *Corbești*, emolumentele sunt: casa parohială, 10 jughere pământ, bir preotesc $\frac{1}{2}$ măsură, câte o zi de lucru, stolele îndatinate și întregire dela stat, precum se află în coala de fasiuni B.

2. *Luncaspric*, cu venitul cuprins în coala B, de fasionare, adeca: 5 jughere pământ arător, 14 jughere pășune, bir preotesc, zile de lucru, stolele usuate și ajutorul dela stat staverit.

Recurenții sunt avizați a-și trimite petițiunile conform Regulamentului în Beiuș la subscrisul protopop în timpul prescriș, iar până la alegere a se prezenta la s. biserică în vre-o Duminecă ori sărbătoare.

Beiuș 1/14 August 1906.

În conțelegere cu comitetele par. *V. Papp* protopop.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc cantoral din **Sititelec** cu termin de alegere pe **29 Aug. (11 Sept.)** a. c. pe lângă următorul salar dela comuna bisericască:

1., bani gata: 20 cor. 2., $13\frac{3}{4}$ jugere catastrale pământ ori în bani 240 cor. 3., dela comuna politică pentru lemne 36 cor. din care se va încălzi și școala 4., stolele cantonale, și 5., cvartir liber. Pentru învătorul cvalificat se va cere întregirea salarului la 800 cor. și cvinevenal dela stat. Dările publice are să le solvească învățătorul.

Reflectenții au să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică de acolo, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic, ear recursele lor adresate comitetului parohial să le subștearnă subscrisului protopop până la 27 Aug., (9 Sept.) 906.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin* protoprezviter.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea stațiunei învățătoresci dela școala confesională gr. or. rom. din comuna **Gurbediu** inspectoratul Tincei cu termin de alegere pe **8/21 Septemvrie** 1906.

Emolumentele sunt: 1. Locuință cu 2 chilii cu lină cămară și supraedificatele și grădină. 2. 4 jughere de pământ arător, sau ca arândă pentru dânsul 100 cor. 3. Dela 259 numere de case câte o jumătate măsură bucate parte grâu parte cucuruz, sau pentru fiecare jumătate măsură 1 coroață. 4. Pentru lemne 173 cor. 5. Scripturistica 19 cor. 6. Pentru tăierea lemnelor 19 cor. 7. Pentru încassarea salarului învățătoresc 38 cor.

Se observă că alegândul învățător va purta și agendele cantonale în sf. biserică și la înmormântări de unde va primi remunerațiune dela mort mic 40 fil. ear dela mort mare 2 cor.

Recurenții cu 4 clase gimnaziale vor fi preferiți. Recursele ajustate conform Statutului Organic și legii de instrucțiune și adresate comitetului parohial să se trimită până la 3/16 Sept. a. c. Oficiului protoprezviter în Micherechiu (Mehkerék) ear reflectanții să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sărbătoare la sfânta biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial din Gurbediu ținută la 23 Iulie 1906.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin* protoprezviter.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea stațiunilor învățătoresci subsemnate se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare, și anume:

1. *Sitani* cu salar de 600 coroane.
2. *Luncaspric* 400 cor. și ajutor dela stat.
3. *Coșdeni*, în bani 150 cor. bucate 15 cubule, lemne 16 metri, stolele cantonale și ajutor dela stat.
4. *Dragoteni*, în bani 120 cor. pământ 6 jughere 140 cor. lemne de foc și întregire dela stat.

Recurenții sunt avizați a-și trimite petițiunile cu documentele recerute adresate comitetului parohial în timpul prescriș la subscrisul protopop în Beiuș, având a se prezenta în vre-o Duminecă la sf. biserică.

Beiuș 1/14 August 1906.

În conțelegere cu com. paroh. *Vasilie Papp* protopop.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunei învățătoresci din **Miniș**, prin aceasta se escrie concurs cu termin de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Bani gata 800 cor. 2. Pentru opt stângeni de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ, 240 cor. 3. Curatorat 40 cor. 4. Scripturistica și facerea repartiției cultului 20 cor. 5. Pentru conferințe 20 cor. 6. Răscumpărare din izlaz 28 cor. 7. Cvartir cu grădină. 8. Dela înmormântare mică 60 fil.; dela cea mare 1 cor. 20 fil.; cu liturgie 2 cor.; dela parastas 1 cor.

Doritorii de a ocupa acest post se avizează, că recursele ajustate cu documentele prescrișe de cvalificație și cu certificat relativ la capacitatea de a instrui și conduce cor, adresate comitetului parohial din Miniș, să le susțearnă Prea On. Oficiu pprezviteral rom. gr. or. din M. Radna, iar dânsii să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică din Miniș, spre a-și arăta desteritatea în cantare și tipic.

Se notifică, că cel ales va avea să conducă cântările în biserică, școala de repetiție, apoi să instrueze în cântările bisericesti în fiecare an cel puțin 2 tineri — în mod gratuit. Dările după beneficiu le va solvi învățătorul. Cvinevenalul îl va primi numai după serviciu neîntrerupt de 5 ani în comună.

Miniș, la 2/15 August 1906.

Comitetul parohial.

În absența și din încredințarea pprezviterului tractual, în conțelegere cu mine: *Iosif Vuculescu*, paroh asesor scaunal.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de preot în parohia **Cetea** cu filia **Vale-mare** ppopiatul Peștes, se escrie concurs cu termin de alegere pe **10/23 Septemvrie** 1906.

Emolumentele dela *Matra-Cetea*: a) Casă cu două odăi și bucătărie, cu supraedificatele de lipsă, în stare

bună un intravilan și două cimiterii cu pomi 2 jug. cat. și 774 □ m. Nrii cat. 237, 238, 239, 1, 4, în preț de 120 cor. b) Extravilane în două locuri 7 jug. cat. și 122 m. □ sub Nrii cat. 240, 250, 251, 252, în preț de 210 cor. c) Dela fiecare casă $\frac{1}{2}$ zi de lucru, fără vipt, sau cu vipt dela preot o zi întreagă, iar câți nu se vor putea folosi, vor avea să plătească à 40 fil.; d) Drept de pășune pentru două vite fără plată de aci în sus, până la 6 capete pe bani. e) Drept de aș aduce din pădurea bisericească 12 cară de lemne, în tot anul; f) Stolele indatinate cam 100 coroane.

Dela filia *Valea-mare*, până rămâne ca atare și până se va declara de autoritatea superioară de parohie de sine stătătoare, pământul preotesc, cimiterul și stolele indatinate conform uzului de până aci. Intregirea dela stat, conform evaluației alesului.

Reflecții la acest post, recursele lor instruite cu documentele necesare, adresate comitetului parohial din Cetea, să le aștearnă Prea Onor. oficiu protoprezviteral în Birtin (u. p. Rév), în termenul concursual, dâșii, cu stricta observare a §-ului 18 din Regulamentul pentru parohii să se prezente în sf. biserică din Cetea, spre a-și dovedi aptitudinile, în slujba dumnezeiască, tipic și oratorie.

Dat din ședința comitetului parohial din Cetea, ținută la 23 Iulie (5 Aug.) 1906.

Ioan Câmpian,
preș. com. par.

Alexandru Drimba,
not. com. par.

În conțelegere cu: Alexandru Muntean protoprezviter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de cl. III. din **Copăcel**, protoprezviteratul Peșteș, se escrie concurs cu termen de alegere pe **27 Aug. (9 Sept.) 1906**.

Emolumentele sunt: 1. Casa parohială cu supraedificatele și un intravilan; 2. pământul parohial; 3. bir, câte o jumătate măsură bucate dela fiecare număr de casă, răscumpărat în bani 1 cor. 20 fil. 4. Competința de pășunat după câte vite poate ținea. 5. Venitele ștolare: a) prohodul mic până la 7 ani 2 cor. b) prohodul prim cu 8 stări 10 cor. c) prohodul al doilea cu 6 stări 8 cor. d) prohodul al treilea cu 4 stări 6 cor. e) dela botez 60 fil. dela cei legitimați, ear dela cei nelegitimați 2 cor. după us. f) dela maslu 2 cor., dela o liturgie în zi de săpt. 2 cor. sfințirea apei cei mici 40 fil. Intregirea dela stat conform evaluației alesului. Contribuțiunea erarială după pământul parohial o solvește preotul ales, care va avea să catehizeze la școala cotidiană și de repetiție fără altă remunerațiune.

Recurenții sunt poștiți, ca recursele instruite cu documtele necesare și adresate com. parohial din Copăcel, să le aștearnă P. On. oficiu protoprezviteral în Birtin (u. p. Rév) în termenul concursual, având dâșii cu observarea strictă a §-ului 1 din Regulamentul pentru parohii, și a-se prezintă în sfânta biserică din comuna Copăcel, pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Dat în ședința comitetului parohial din Copăcel ținută la 20 Iulie (2 August) 1906.

George Onciu,
paroh președinte.

Petru Hule,
not. com. par.

În conțelegere cu: Alexandru Munteanu protoprezviter.

—□—

3—3

Pentru ocuparea vacantului post de preot din **Crivobara**, tractul Belinț, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. O sesiune parohială constătătoare din 32 jughere

pământ arător; 2. grădină intravilană, fără casă parohială, de jumătate jugăr; 3. intregire anuală dela stat pentru preoți cu pregătiri sub VIII gim. 686 cor. 8 fil. 4. Stolele uzuale.

Reflecții la acest post sunt poștiți a-și așterne petițiile lor concursuale, instruite în sezul Statutului Organic și a Regulamentului pentru parohii, comitetului parohial din Crivobara, pe calea oficiului pprezv. gr. or rom. din Belinț (Béincz, Temes-megye) în lăuntrul termenului concursual, și tot în acest termen a se prezenta într-o Duminecă sau într-o sârbătoare, în sf. biserică din Crivobara, spre a-și arăta desteritatea în tipic și în cântare, eventual în celebrare și în oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: Gerasim Sârb protoprezviter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de preot imbinat cu cel învățătoresc în parohia **Sărând**, protoprezviteratul Peșteș, prin aceasta se deschide concurs cu termen de alegere pe **29 Aug. (11 Sept.) 1906**.

a) Emolumentele din parohie: 1. Uzufructul alor 14 jug. catastrale, parte arător, parte fanaț 2. Birul preotesc dela 100 n-re case, câte-o vică cucuruz sfârmat. 3. Intregirea dela stat, conform evaluației viitorului preot. 4. Stolele obișnuite, și anume: prohodul la mort mare 10 cor. dela unul mic până la 1 ani, 2 cor. sfințirea apoi la botez 60 fileri.

b) Emolumentele ca învățător: 1. 400 cor. bani gata. 2. 6 lanțe pământ arător, socotit în bani, 200 cor. 3. Stolele cantonale: dela mort mare 2 cor. dela unul mic 1 cor. 4. Cvarțir liber cu un intravilan prețuit în 10 cor. Venitele inv. ating cifra prescrisă de lege.

Doritorii de a ocupa aceste posturi, petițiile lor, ajustate cu documentele prescrise de calificare, adresate comitetului parohial din Sărând, le vor înainta Prea On. oficiu protoprezviteral în Birtin (u. p. Rév) în termenul concursual, iar dâșii să se prezente în vro-o Duminecă ori sârbătoare, în comună, spre a-și dovedi aptitudinile, în serviciul divin, cântare și oratorie.

Dat din ședința com. par. din Sărând, ținută la 16/29 Iulie 1906.

Teodor Tărău,
adm. preș. com. par.

Pavel Biron,
not. com. par.

În conțelegere cu: Alexandru Munteanu, pprezviter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de preot în parohia **Bucea**, protoprezviteratul Peșteș, prin aceasta se escrie concurs cu termen de alegere pe **3/16 Sept. 1906**.

Emolumentele: 1. Dela 75 numere de casă câte-o vică cucuruz sfârmat. 2. Folosirea cimiterului bisericii și a unui pământ de 1 jug. catastral, lângă cimiteriu prețuit în 16 cor. 3. Stolele indatinate, cam 80 cor. De locuință se va îngriji alesul. 4. Intregirea dela stat pentru preoți cu calificare sub VIII cl. 677 cor. pentru cei cu VIII cl. 1477 cor. Alesul este obligat să catehizeze la școala cotidiană și de repetiție din parohie, fără conziderații la caracterul aceleia și fără s'astepte vre-o remunerație dela comuna bisericească.

Reflecții la acest post sunt avizați, ca concursele lor, instruite cu documentele prescrise de calificare, să le adreseze comitetului parohial din Bucea, și să le înainteze Prea On. oficiu protoprezviteral în Birtin (u. p. Rév) până la 29 August (11 Sept. a. c. iar dâșii să se prezente în vre-o Duminecă ori sâr-

Supliment la „Biserica și Școala” Nr. 33.

bătoare în sf. ta biserică din Bucea, spre a-și dovedi aptitudinile în slujba dumnezeiască, cântare și oratorie.
Bucea, la 9/22 Iulie, 1906.

Vasilie Bulzan,
preș. com. par.

Andrei Bulzan,
not. com. par.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu*, pprezvit. r.

Se escrie concurs cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala” pe următoarele stațiuni învățătoresști:

1. **Chișcou** cu filiile **Măgura** și **Vale-neagra de sus**, salar în bani 200 coroane; naturalii: 10 cubule în natură ori prețul în bani per 12 coroane, de tot 120 cor. 250 porțiuni fân per 48 fil. porțiunea, de tot 120 cor.; 250 fuioare per 20 fil, de tot 50 cor. 28 metri lemne per 4 cor, de tot 112 cor. iară pentru încălzitul salei de învățământ 12 metri lemne, curi toate la olaltă ating suma de 602 coroane.

2. **Poenile de jos**, salar în bani 140 cor. 9 cubule bucate à 9 cor. cubulul, la olaltă 90 cor. 4 stângeni de lemne per 16 cor. la olaltă 64 cor. 2 vici fasole 8 cor. și eventuala întregire dela stat.

3. **Vârzarii de sus**, salar în bani 300 cor. lemnele de lipsă pentru învățător și sala de învățământ, dela înmormântări mici 40 fil. dela înmormântări mari 80 fil. și întregire dela stat. Alesul va purta și sarcina de cantor fără altă remunerațiune

4. **Vârzarii de jos**, salar în bani 300 cor. lemnele de lipsă pentru învățător și sala de învățământ, dela înmormântări mici 40 fil. dela înmormântări mari 80 fil. și întregire dela stat. Alesul va purta și sarcinile cantonale fără altă remunerațiune.

5. **Câmp-Colești**, salar 600 coroane și venitele cantonale. La aceste beneficii sunt a se socoti și locuințele și grădinile de legume. Cvinevenalele în fiecare comună se vor acoperi dela stat.

Recurenții la cutare din aceste comune au a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare la sfânta biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic iar recursele cu declarațiunile, că de când își formează pretenziuni la cvinevenale, până cu 8 zile înainte de alegere au a le trimite la subscrisul în Segyest p. u. Rieny. com. Bihor.

Pentru comitetele parohiale: *Moise Popovici* adm. protoprezviteral inspector școlar.

Se escrie concurs pe stațiunea învățătorescă **Gurani-Cociuba** cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă.

Emolumentele sunt: în bani 228 cor. 8 cubule bucate grâu și cucuruz 96 cor. 32 metri de lemne 128 cor. câte una porție de fân dela fiecare număr de casă 72 cor. câte un fuior dela fiecare număr de casă 41 cor. 60 fil. fasole dela fiecare casă în preț de tot 17 cor. venitele cantonale 24 cor. venit din pământul școalei 24 cor. Suma totală 610 cor. 60 fileri. Iar ca mortuar, încât va fi aplicat a primi, va avea un venit de circa 48 cor. Cvinevenalele le va avea dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați a se prezentă în vre-o Duminecă la sf. biserică spre a cânta, iar recursele, adresate comitetului parohial și instruate conform §-ului 60 din regulamentul școlar sunt a se trimite subscrisului în Segyest p. u. Rieny.

Pentru comitetul parohial: *Moise Popoviciu* adm. protoprezv. insp. școlar al tractulului Vășcou.

Pentru întregirea definitivă a postului de învățător dela școala conf. gr. or. rom. din **Dubești**, tractul Belinț, se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. În bani gata 400 coroane. 2. 10 hect. grâu și 10 hect. cucuruz. 3. Pentru lemne 80 cor. 4. Scripturistica 10 cor. 5. Conferența 10 cor. Pe lângă acestea locuință cu 2 chilii și grădină de jumătate jugăr.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți a-și așterne petițiile concursuale, instruate conform legilor în vigoare, comitetului parohial din Dubești, pe calea oficiului protoprezviteral gr. or. rom. din Belinț (Bélincz, Temes-megye), și în lăuntru terminului concursual, a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Dubești, în scopul de a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

La petiție să alătore și o declarație în care să spună că, cu începere de când formează pretenziune la cvinevenal.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gerasim Sârb* protoprezviter inspector școlar confesional.

Cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă se escrie concurs pe următoarele stațiuni învățătoresști:

1. **Totoreni**, salarul 120 cor. în bani, 6 cubule, bucate, 4 orgii de lemne, venitele cantonale, întregire dela stat și cvartir cu grădină;

2. **P. P. Tigănești**, salar în bani 108 cor. 10 cubule bucate à 10 cor. cubulul, de tot 100 cor. 16 metri de lemne 64 cor. câte o porție de fân dela toată casa à 40 fil. de tot 24 cor. câte o porție de paie dela toată casa à 20 fil. de tot 12 cor. cate un fuior dela toată casa à 20 fil. de tot 12 cor. 10 holde de pământ à 20 cor. holda, de tot 200 cor.; pământul de pășunat à 4 cor. holda, de tot 24 cor.; 2 vici de fasole 6 cor.; iar pentru cantonat 5 cubule bucate à 10 cor. de tot 50 cor.; cvartir și grădină de legume;

3. **Luncă-Hotur**, salar în bani 360 cor.; 9 hect. grâu per 10 cor. de tot 90 cor.; 9 hect. cucuruz per 8 cor. de tot 72 cor.; 18 metri lemne per 4 cor, de tot 72 cor.; 1 holdă pământ cu venit de 10 cor.; cvartir și grădină;

4. **Brădet**, salar în bani 200 cor.; 8 cubule bucate à 12 cor. de tot 96 cor.; 8 stângeni de lemne à 14 cor. de tot 112 cor.; 100 porții de fân à 40 fil. de tot 40 cor.; 100 fuioare de cânepă à 20 fil. de tot 20 cor.; un cubul fasole 2 cor.; venitele cantonale 40 cor.; întregire dela stat și cvartir;

5. **Poeni-de-sus** salar în bani 168 cor.; 10 cub. bucate per 12 cor. de tot 120 cor.; 8 stângeni de lemne à 16 cor. de tot 128 cor.; 130 fuioare 26 cor.; 130 porțiuni de fân à 60 fil. de tot 78 cor.; trei măsururi de fasole 10 cor.; venite cantonale 40 cor.; 5 holde de pământ cu venit de 30 cor. și întregire dela stat.

Recurenții la cutare din aceste stațiuni au a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare la s. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, iar declarațiunile, că de când își formează dreptul la cvinevenale, cari în aceste comune se vor acoperi dela stat, au să le alătore la recursurile, pe cari până cu două zile înainte de alegere le vor trimite la subsemnatul în Segyest p. u. Rieny, com. Bihor.

Comitele parohiale.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu* adm. ppreviteral, inspector școlar.

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din **Foneu** protoprezviteratul Tinca cu termin de alegere pe **29 August (II Sept.)** 1906, pe lângă următoarele emolumente: 1. În bani gata 400 cor. 2. 4 fer-tale de lemne din care se va încălzi și școala. 3. pământul învățătoresc în preț de 30 cor., pentru învă-

tor evaluează se va cere ajutor dela stat atât pentru întregirea salariului la 800 cor. cât și pentru cvinevenalul trebuincios.

Reflecții au să se prezenteze în comună pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic, iar recursurile lor instruite conform regulamentului adresate comitetului parohial au să le substearnă subscrisului protopop până în ziua 27 Aug. (9 Sept.) a. c.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin* protoprezviter.

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci dela școala confesională gr. or. rom. din comuna **Gepiu** inspectoratul Tinței cu termen de alegere pe **30 Aug. (12 Sept.)** 1906.

Emolumentele sunt: 1. În numerar 300 cor. 2. 18 cubule bucate, parte grâu, parte cucuruz. 3. 5 stângeni de lemne din cari se va încălzi și sala de învățământ. 4. 5 jughere pământ arător. 5. Famulație școlară pentru curățitul școlii 24 cor. 6. Scripturistica școlară 10 cor. 7. La conferințele învățătoresci diurne și preiunctură.

Învățătorul fiind și cantor va beneficia și strolele cantorele uzuate și anume: dela înmormântări mari 2 cor., dela cele mici 1 cor., dela feștării 1 cor., dela cununii 1 cor. La alte venituri bisericești nu poate reflecția. Recursurile ajustate conform Statutului-Organic și legii de instrucțiune și adresate comitetului parohial să se trimită până la 27 Aug. (9 Sept.) a. c. Oficiului pprezviteral în Micherechiu (Méhkerék) iar reflecții să se prezente în vre-o Duminecă ori sârbătoare la sf. biserică pentru de a-și arăta desteritatea în cant și tipic. Dat din ședința com. paroh. din Gepiu la 16/29 Iulie 1906.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin* protoprezviter.

Se scrie concurs pentru îndeplinirea postului învățătoresc din **Marțihaz** cu termen de alegere **30 Aug. (12 Septembrie)** a. c. protoprezviteratul Tinca pe lângă salariul sistematizat 468 cor., în bani gata încasati de pe credincioșii comunei bisericești, punându-se la cale rugare pentru ajutor dela stat spre a se întregi aceasta sumă la 800 cor., pe lângă care salariu se mai adaug emolumentele următoare 1. Cortel liber frumos numai de vre-o câțiva ani edificat cu 3 odăi, grajd, cotet, fântână cu grădina de 600 □ pentru legume. 2., dela câte o înmormântare mare cu prohodul mic 1 cor., cu prohodul de mijlociu 1.50, și cu prohodul mare 2 cor. 3., dela câte o înmormântare mică 50 fil. 4., pentru cântarea funebrelă 1 cor. 5., dela câte o feștanie 40 fil. de se va face cu taina sf. maslu 1 cor. 6., dela câte o liturgie privată 50 fil. 7., dela o cununie 40 fil. De încălzitul salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească.

Dela competenți se recere ca să fie evaluați, să se prezinte în atare Duminecă ori sârbătoare pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic, căci alesul este obligat a conduce strana fără altă remunerațiune, iar până la 27 August a. c. se insinue petițiunile lor bine instruite și adresate com. par. părintelui *Nicolae Roxin* protoprezviter în Micherechiu.

Dat din ședința com. par. din Marțihaz la 3/16 Iulie 1906.

Ioan Capitan
președinte

Lazar Abrudan
not. com.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin* protoprezviter.

Pentru îndeplinirea următoarelor stațiuni învățătoresci din protoprezviteratul Tinca:

1. *Hodis*, salariu dela comună bisericească 400 cor. cvartir liber și strolele cantorele.

2. *Forosig*, dela comună bisericească 400 cor., cvartir liber și strolele cantorele.

3. *Valea-mare*, dela comuna bisericească 120 cor., bani numerari, 10 holde de pământ arător, pentru lemne din care se va încălzi și școala 20 cor., pentru conferințe 4 cor., cvartir liber, care tot prețuite în bani face suma de 193 cor. Termenul de alegere se defigă în toate 3 comunele pe ziua de 29 August (11 Septembrie), 1906. În toate comunele pentru învățători evaluați se vor pune la cale rugări pentru ajutor dela stat atât pentru întregirea salariului la 800 cor., cât și pentru cvinevenalul trebuincios. Având în vedere că în aceste comune de prezinte nu sunt preoți se recomandă a recurge atari indizi cari sunt și preoți și învățători evaluați, pestrecând în fiecare parohie întregirea dotațiunii preoțești dela stat peste 700 cor., pentru candidați fără VIII clase.

Reflecții la vre-un post recursurile lor instruite conform legii și adresate respectivului comitet parohial au să le substearnă subscrisului protopop până în ziua 27 Aug. (9 Sept.) a. c. iar în parohie are să se prezinte în ver-o Duminecă ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin* protoprezviter.

Licitațiune minuendă.

Pe baza înscuviințării Venerabilului Consistor diecezan de dto 4 Iulie 1906 st. v. Nr. 2584 B. ex. 1906 și în conțelegere cu domnul protoprezviter tractual, prin aceasta se scrie licitațiune minuendă pentru zidirea de nou a bisericii gr. or. rom. din **Cacova** (Kákova cottul Krassó-Szörény) pe ziua **3/16 Septembrie** 1906 la 3 ore d. a. în localitățile școlii din loc.

Prețul de exlamare este 71,501 cor. 63 fil.

Doritorii de a întreprinde acest lucru, au a depune vadiul de 0% în bani gata sau obligațiuni dela stat, înainte de începerea licitațiunii.

Numai acei întreprinzători se vor admite la licitațiune, cari sunt evaluați în arta zidirii și vor da revers comitetului parohial că cunosc pe deplin atât planul și specificațiunea de spese și măsuri, precum și condițiunile de licitațiune, care până la ziua licitațiunii se pot vedea la Oficiul parohial din loc.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a preferi pe măiestrii întreprinzători probați și esperti, despre a căror prestațiune și-au câștigat deplină convingere.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Cacova la 23 Iulie (5 Aug.) 1906.

Ștefan Lipovan,
preș. com. par.

Ioan Cioc,
not. com. par.

—□—

2—3

Cărți de școală.

Se aduce la cunoștința d-lor profesori și învățători, că manualele de școală, scrise de reposatni profesor *Dr. Ioan Petran*, cărți aprobate atât de Venerabilul Consistor cât și de înaltul guvern, se capătă și mai departe la d-na vâd. *Aurelia Dr. Petran*, în Arad, stradă Lázár-Vilmos nr. 4.

Manualele cari se află de vânzare sunt următoarele:

Gramatica română pentru învățământul secundar	Etimologia, prețul	2.—
Gramatica română pentru învățământul secundar	Sintaxa, prețul	1.50
Gramatica elementară pentru clasa III.	prețul	30
Gramatica elementară pentru clasa IV.	prețul	60

Profesorii și învățătorii primesc rabat 20%

2—8